

Timmelenen

PARAGRAF

SORU BANKASI

Her ünite ÖSYM'nin paragraf kazanımlarına uygun başlıklar altında hazırlanmıştır.

Öğrencinin olay ve durumlara bakış açısını genişleten, onlara problem çözme ve yorumlama gücü kazandıran sorular bulunmaktadır.

Testler, öğrencinin konuyu iyi öğrenip öğrenemediğini kolayca tespit edebilmesi amacıyla değişik soru tipleriyle çeşitlendirilmiştir.

Akıllı tahtaya uyumlu bu kitaptaki tüm sorular video çözümlüdür.

Her sayfanın yan sütunlarında öğrenciye soruları çözmesinde rehber olacak bilgilere ve örnek soru çözümlerine yer verilmiştir.

! Testlerdeki kodu okut.
! Video çözüme anında ulaş.
www.lisedestek.com

Copyright ©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.

Hangi amaçla olursa olsun, bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayınlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayınlanması ve depolanması yasaktır.

ISBN: 978-625-7273-23-7

YAYIN KOORDİNATÖRLERİ

Hatice YILMAZ - İbrahim POLAT

YAZARLAR

Hatice YILMAZ - Veli KALSIN

GRAFİK TASARIM / DİZGİ

İbrahim KOÇ / Cem Osman POLAT

BASKI

ÖN SÖZ

Sevgili Öğrenciler,

Üniversiteye giriş sınavlarına hazırlandığınız şu günlerde sizi, genel olarak zorlandığınızı düşündüğünüz paragraf sorularına daha çok aşına etmek ve bu konuda başarı sağlamanıza yardımcı olmak için elinizdeki bu kitabı hazırladık.

Bilindiği gibi paragraf soruları ÖSYM'nin hazırladığı sınavlarda büyük bir yekûn teşkil etmektedir. Bu gerçekten hareketle Tümler Yayınları olarak paragraf konusunda her türlü ihtiyacınızı karşılamak istedik.

Kitabımız 6 üniteden oluşmaktadır ve çözümlü sorularla birlikte 1023 soruyu kapsamaktadır. İlk 5 ünite ÖSYM'nin sorduğu paragraf soru tiplerinin genel bir sınıflandırması şeklinde hazırlanmış, konu testlerinden önce konu anlatımı ve konu ile ilgili ÖSYM tipi bir sorunun püf noktaları ile çözümü verilmiştir. Kitabın en son ünitesi 10 adet paragraf denemesinden oluşmaktadır.

Sorularda kullanılan paragraflar; bilim, felsefe, sanat vb. her türlü konulardan, güncel durum ve olaylarla ilgili yazılardan seçilmiştir. Böyle yapılarak öğrencinin her türlü konu ile ilgili paragrafları okuyup anlamaları ve bu paragraflarla kendilerini donanımlı hissetmeleri amaçlanmıştır. Kitabın bu açıdan sizlere çok faydalı olacağı ve kendinize olan güveni tazeleyeceği inancındayız.

Bu inançla hayatınızdaki tüm sınavlarda başarılı olmanızı temenni ediyoruz.

Tümler Yayınları

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal.
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim; bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
'Medeniyet' dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayasızca akın.
Doğacaktır sana vadettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri 'toprak' diyerek geçme, tanı:
Düşün altında binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı.
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şuheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın da hüda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden, ilahi, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne namahrem eli.
Bu ezanlar -ki şahadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerihamdan, ilahi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-i mücerred gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arsa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlal!
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal!

Mehmet Âkif ERSOY

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği!

Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaît bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hatta hıyanet içinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri şahsi menfaatlerini, müstevfîlerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı!

İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal ATATÜRK

ÜNİTE 1: PARAGRAFTA YAPI	7
Paragrafta Yapı Konu Anlatımı	8
Paragrafta Yapı Konu Testleri.....	13
ÜNİTE 2: PARAGRAFTA ANLATIM	57
Paragrafta Anlatım Konu Anlatımı.....	58
Paragrafta Anlatım Konu Testleri.....	65
ÜNİTE 3: PARAGRAFTA YORUM	89
Paragrafta Yorum Konu Anlatımı	90
Paragrafta Yorum Konu Testleri.....	93
ÜNİTE 4: PARAGRAFTA SORUYA CEVAP	189
Paragrafta Soruya Cevap Konu Anlatımı	190
Paragrafta Soruya Cevap Konu Testleri	191
ÜNİTE 5: PARAGRAFTA ÇOKLU SORU	203
Paragrafta Çoklu Soru Testleri.....	205
ÜNİTE 6: PARAGRAF DENEMELERİ	223
Deneme Sınavı - 1	225
Deneme Sınavı - 2	231
Deneme Sınavı - 3	237
Deneme Sınavı - 4	243
Deneme Sınavı - 5	249
Deneme Sınavı - 6	255
Deneme Sınavı - 7	261
Deneme Sınavı - 8	267
Deneme Sınavı - 9	273
Deneme Sınavı - 10	279
CEVAP ANAHTARI	285

ÜNİTE 1

PARAGRAFTA YAPI

PARAGRAFIN YAPISI

Giriş cümlesi, paragrafta anlatılanlar hakkında ön bilgi verir.

Dil, düşünce ve yapı bakımından kendinden önce herhangi bir cümle ile bağlantısı bulunmaz. Bu nedenle giriş cümlesi herhangi bir bağlayıcı ifade (ancak, kısaca, yani, daha önceki, fakat, böylece, çünkü, demek ki, bunu vb.) taşımaz.

Örnekle Görelim

“Bunu daha önceki yazılarımda uzun uzun anlattım.”

cümlesi bir parçanın giriş cümlesi olamaz. Cümledeki bunu sözcüğü, içinde bulunduğu cümleden önce başka bir cümlenin varlığını sezdirmektedir. Cümledeki “bunu” ifadesinin ne olduğu bir önceki cümlede verilmiştir.

Sonuç cümlesi, paragrafta anlatılanların toparlanıp sonuca bağlandığı cümledir. Genellikle paragrafta anlatılmak istenen, bu cümlede verilir. Sonuç cümlesinde “kısacası, özetle, yani, sonuç olarak, demek ki” gibi sonuç bağlaçları bulunur.

Örnekle Görelim

“Kısaca sanat, insanlığın her döneminde ve her yerde vardı; var olmaya da devam edecektir.” cümlesi sonuç cümlesi olmaya uygun bir cümledir.

SORU

---- Gençler yeni düşünceleri altlarında eski düşünceler olmadığı için kafalarına kolaylıkla yerleştirirken yaşlılar eskimiş düşüncelerinin eskidiklerinin farkına varamadıklarından zaman zaman gençlerle anlaşmazlıklara düşerler. İşte nesil çatışması denilen şey de tam budur. Terzilerin yeni moda elbiseleri üzerimize güzelce oturtmaları gibi fikir terzileri de olsa ve onlar eski fikirleri, eski düşünceleri kafamızdan bir gömlek gibi çıkarıp yerlerine yenilerini giydirebilseler bütün düşünce farklılıkları ortadan kalkabilecektir.

Bu parçanın başına düşüncenin akışına göre aşağıdaki yargılardan hangisi getirilebilir?

- Her neslin duyuş, düşünüş tarzı farklıdır ve bu fark, her nesil için toplumda bazı değişiklikleri de beraberinde getirir.
- İnsanlığın yüzyıllardır çözemediği en büyük sorun, toplumları oluşturan bireylerin bir önceki nesli reddetmesidir.
- Toplumsal olaylar, nesilden nesile farklılıklar gösterse de temelde sorunlar aynıdır ama bireyler bunu anlamakta güçlük çeker.
- Toplumsal olayların en büyük sebebi, bir önceki neslin, bir sonraki nesli küçümsemesi ve kendi gerçeklerini reddetmesidir.
- Nesiller arasında yalnız giyiniş kuşanışta değil, düşünüş ve anlayış bakımından da birtakım farklar olur.

ÇÖZÜM

Bu parçada nesil çatışması üzerinde durulmuştur. Bu nedenle parçanın başına bunu ifade eden genel bir yargı gelmelidir. Parçanın verilmeyen ilk cümlesinden sonraki cümlede bu düşünce üzerinde durulduğundan parçanın başına getirilecek en uygun ifade E seçeneğindeki **“Nesiller arasında yalnız giyiniş kuşanışta değil, düşünüş ve anlayış bakımından da birtakım farklar olur.”** ifadesidir.

CEVAP E

Gelişme cümleleri, ilk cümlede ortaya atılan düşünce, kavram ya da durumun açıklandığı cümlelerdir. Bu cümlelerde düşünceyi geliştirme yollarına (örnekleme, tanık gösterme vb.) başvurulur.

Gelişme cümleleri bağlayıcı unsurlarla birbirine bağlanır.

Örnekle Görelim

Fakat daha önceki çalışmalarımda bu ayrıntı gözümde kaymıştı. Bu nedenle yazdıklarımı tekrar gözden geçirmeliyim.

- Paragrafın herhangi bir yerinde boş bırakılan yer soruları gelişme cümlesi sorularıdır.

ÖSYM Soru Tipleri

- Bu parçanın başına düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir / getirilemez?
- Aşağıdakilerden hangisi bir paragrafın giriş cümlesi olmaya uygundur?
- Bu parçanın sonuna düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir/ getirilemez?
- Bu parça aşağıdakilerden hangisiyle devam ettirilebilir/ettirilemez?
- Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

Anlatımın Akışını Bozan Cümle

Paragrafı oluşturan cümleler birbirine anlamsal ve yapısal olarak bağlı olmalıdır.

Paragrafın içinde değinilen konuyla çelişen ya da konuyla hiçbir ilgisi olmayan veya konuyla ilgisi olup da anlatılanlarla örtüşmeyen hiçbir cümle olmalıdır. Bu tür cümleler anlatımın akışını bozar.

Anlatımın akışını bozan yargı soruları, cümleleri numaralanmış paragraflarla oluşturulur.

Bu paragraflarda değinilen konu ile ilgisi olmayan ya da konunun gidişatını aksatan, yapıcı veya anlamca paragrafta verilenlerle çelişen bir cümle bulunur ve size bu cümlenin hangisi olduğu sorulur.

Paragrafta anlatılanların akışını bozan bu cümle, paragrafın gelişme cümlelerinin içinde olabileceği gibi giriş ve sonuç cümlesi de olabilir.

ÖSYM Soru Tipleri

- Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

SORU

(I) Bir edebiyat eserinin kalıcılığını sadece kullanılan dile bağlamak doğru değildir. (II) Dil kadar seçilen konunun işlenişi de önemlidir. (III) Üslubu ağır olan, okuyucuda yorgunluk hissi veren bir eserin başarılı olması beklenmemelidir. (IV) Ne var ki bazılarına göre bir eserin yarınlara ulaşabilmesinin ölçüsü, dil ve işleyişten daha çok seçilen konudur, onlara göre konunun toplumca sevilip benimsenmesi gerekir fakat bu da her zaman için yeterli değildir. (V) Yayımlandığı günlerde konusu yönünden çok beğenilen, el üstünde tutulan bir eser geleceğe kalamayabilir çünkü bir eserin kalıcı olması, içeriğinin de yeni olmasını gerektirir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi anlatımın akışını bozmaktadır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

ÇÖZÜM

- Parçada bir eserin kalıcılığının neye bağlı olduğu konusu tartışılmıştır. II. cümlede "Dil kadar seçilen konunun işlenişi de önemlidir." denerek "konu"ya geçilmiştir. Bu nedenle parçadan "konu" ile ilgili cümlelerle devam etmesi gerekir. Oysaki III. cümlede "Üslubu ağır olan, okuyucuda yorgunluk hissi veren bir eserin başarılı olması beklenmemelidir." denerek konu anlatımının akışı bozulmuştur.
- Zaten IV. cümledeki "ne var ki" ifadesi ile II. cümlede verilenlerin bir bütünlük oluşturduğu görülmektedir.
- Bu nedenle akışı bozan cümle III'tür.

CEVAP C**Örnekle İnceleyelim**

(I) Benim için yazmaya başlamanın saati, dakikası yoktur. (II) Bütün yazarlar için bu böyle değil tabii ki. (III) Diyebilirim ki günün her saatinde yazmaya başlayabilirim. (IV) Şimdi emekliyim, zamanı dilediğim gibi kullanabilirim artık. (V) Ama bu yalnızca bir sanı, yazma söz konusuysa bu geçerli değildir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden II, anlatımın akışını bozar. Çünkü I. cümlede yazar; her an yazabildiğini, bunun bir vakti olmadığını belirtmişken II. cümlede bir genelleme yapılmıştır. Bu genelleme her ne kadar I. cümledeki anlamla uyussa da III. cümle ile uyuşmamaktadır. Çünkü III. cümledeki ifadeler, I. cümlenin anlamsal ve yapısal olarak devamı, açıklaması niteliğindedir.

(I) Benim için yazmaya başlamanın saati, dakikası yoktur.
(III) Diyebilirim ki günün her saatinde yazmaya başlayabilirim.

İkiye Bölünen Paragraf

Paragraf, anlamca birbirini tamamlayan cümleler topluluğu olduğuna göre bir konu üzerinde yazılan bir yazıda konunun farklı yönlerine değinmek için yeni bir paragrafta geçilmesi gerekir.

İkiye bölünen paragraf soruları, cümleleri numaralanmış paragraflarla oluşturulur. Oluşturulan bu paragrafta numaralanmış cümlelerden biri, konunun yönünü değiştiren ve ayrı bir paragrafta geçilmesini gerektiren bir cümle olur.

Bu cümle, bir sonraki paragrafın giriş cümlesidir. O nedenle bir giriş cümlesinde bulunması gereken özellikleri taşımaktadır.

Bir diğer paragrafta geçilmesini gerektiren bu cümlede bir önceki cümleyle ilgili herhangi bir bağlayıcı ifade bulunmamalıdır.

ÖSYM Soru Tipleri

-Bu parça iki paragrafta ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerin hangisiyle başlar?

SORU

(I) İslam tarihinde medrese orta ve yüksek seviyede eğitim ve öğretim veren müesseselerinin ortak adıdır. (II) Daha önceki devirlerde olduğu gibi Osmanlıda da şahıslar tarafından oluşturulan ve yaşaması için vakıflar kurulan medreselerin hocalarına müderris ve yardımcılara müderris denirdi. (III) Medrese talebeleri ise danişmend veya talebe diye adlandırılırdı. (IV) Osmanlıda ilk medreseyi Orhan Gazi 1331'de İznik'te kurmuştur. (V) Osmanlı Medrese teşkilatında ilk köklü değişim Fatih Sultan Mehmet zamanında olmuştur. (VI) Fatih kanunnamesini hazırladığı sırada Molla Hüsrev ve Ali Kuşçu'nun içinde bulunduğu bir maarif komisyonuna "Kanun-i Talebe-i Ulum"u hazırlatmış, böylece Osmanlı medrese sistemi oluşturulmuş oldu.

Bu parça iki paragrafta ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerden hangisiyle başlar?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM

Parçanın ilk üç cümlesinde medreseler ve medreselerle ilgili kavramlar üzerinde durulmuştur. Parçanın IV. cümlesinden itibaren medreselerin kısa bir tarihçesi verilerek konunun yönü değişmiştir. Bu nedenle ikinci paragraf IV. cümleden itibaren başlamalıdır.

CEVAP D**Örnekle İnceleyelim**

(I) Türklerdeki Gök Tanrı inancı, daha çok millî bir inançtır. (II) Mesela II. Göktürk Devleti'nin kurulmasının Tanrı isteği olduğu düşünülür. (III) Aynı zamanda Mete Han'ın Çin hükümdarına yazdığı bir mektup da vardır. (IV) Bu mektupta Mete Han, "Gök Tengri" yardımıyla Gansu'dan Kuzey Tibet'e kadar olan bölgeyi egemenliği altına aldığını bildirmektedir. (V) Gök Tanrı inancında doğa, oldukça önemli bir yere sahiptir. (VI) Eski Türklerde doğanın tanrısal güçleri olduğuna inanılır ve korkuyla karışık bir saygı duyulurdu doğaya karşı.

Bu parçada II. cümledeki "mesela", I cümleyle; III. cümledeki "aynı zamanda" II. cümle ile; IV. cümledeki "bu mektupta" ifadesi de III. cümle ile ilişkilendirilir. Çünkü bu ifadeler bağlayıcı unsurlardır ve bir paragrafın ilk cümlesinde bulunamazlar.

Dikkat edilirse **V. cümle**, doğanın Gök Tanrı inancında önemini belirten bir cümledir ve bu cümleyle konunun yönü değişmiştir. İkinci paragrafın ilk cümlesi, V. cümle olmalıdır.

Paragraf Oluşturma

- Bir parçanın cümleleri karışık olarak numaralandırılır ve bu cümlelerden parçanın oluşturulması istenir.
- Bu tip sorularda ilk önce giriş cümlesi bulunur. Giriş cümlesi, bağlayıcı unsurların olduğu cümleler elenerek bulunur. **“Fakat, ama, ancak, bunun gibi, bu, böylece, yani vb.”** ifadeler bir cümlenin diğer cümleyle bağlantısını sağlayan ifadelerdir.
- İlk cümle bulunduktan sonra bağlayıcı ifadeler diğer cümlelerin bulunmasına yardımcı olur. Hangi cümlenin, hangiyle bağlantılı olduğu bu bağlayıcı ifadelerle anlaşılır. Zaten bu ifadelerden bir tanesinin hangi cümleyle ilişkilendirildiği bulunduğunda diğerleri de kolayca tespit edilir.

ÖSYM Soru Tipleri

- ---- anlamlı bir paragraf oluşturulduğunda baştan/sondan ---- cümle hangisi olur?
- ---- anlamlı bir bütün oluşturacak şekilde sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

SORU

- Ama bir yazdığını bir daha, bir daha okuyan, bir türlü elinden bırakmayan, boyuna düzeltmek isteyen yazarlardan da hoşlanmam.
- Kaleminden çıkanı bir yol okumayan, bir iki yerini düzeltmeyen yazarı pek sevmem.
- Bunlar da yazdıklarını öyle uzun uzun çalışmakla güzelleştireceklerini sanırlar.
- Oysaki üslup, kişinin ta kendisi olduğuna göre sonradan düzeltilemez, güzelleştirilemez.
- Bu, kendini beğenmiş adamdır; yanılabilirliğini aklına getirmiyor demektir ki bunların okurlarına da saygıları yoktur.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden anlamlı bir bütün oluşturulmak istense baştan ikinci hangisi olur?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

ÇÖZÜM

Bu tip sorularda önce ilk cümle bulunur. I. cümledeki **“ama”**, III. cümledeki **“bunlar”**, IV. cümledeki **“oysaki”**, V. cümledeki **“bu”** ifadeleri bağlayıcı unsurlardır ve kendisinden önce başka bir cümlenin varlığını ortaya koyduğu için ilk cümle olamazlar.

Oluşturulacak parçanın ilk cümlesi II. cümle olmalıdır. II. cümlede belirtilen yazarla ilgili yorum V. cümlede yapılmıştır. Bu nedenle baştan ikinci cümle, V. cümle olmalıdır.

Parça; II, V, I, III, IV şeklinde oluşturulmalıdır.

CEVAP E**Cümle Ekleme**

- Soru kökünde parçanın herhangi bir yerine getirilebilecek bir cümle verilir ve bu cümlenin parçanın numaralanmış cümlelerinin hangisinden sonra getirilebileceği sorulur.
- Parçaya cümle ekleme soruları çözülürken dikkat edilmesi gereken, cümleleri birbirine bağlayan bağlayıcı unsurlardır.
- **“Çünkü, fakat, bu nedenle, böylece”** vb. ifadeler kendisinden önceki ve sonraki cümleler için bir ipucu teşkil eder.

Örnekle İnceleyelim

(I) Ülkemiz bitki zenginliği bakımından son derece önemlidir.

(II) Bunlar içinde tıbbi ve aromatik birkilerin önemli bir yeri var.

“Ülkemizde 3500’ü endemik olmak üzere 10000’den fazla tür yaşıyor.”

cümlesi I. cümleden sonra getirilebilir. Çünkü II. cümle **“Bunlar içinde”** ifadesiyle başlamakta ve türlerle ilgili açıklama yapılacağını göstermektedir.

ÖSYM Soru Tipleri

- ---- cümlesi numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra/ önce getirilebilir?
- ---- cümlesi numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra/ önce getirilirse anlamsal bütünlük sağlanmış olur?

Paragrafta Yer Değiştirme

Bir paragrafta yeri değiştirilen iki cümle hangileri olduğunun sorulduğu soru tipidir.

Bu soru alt alta verilen numaralanmış cümlelerle sorulduğu gibi cümleleri numaralanmış parça şeklinde de sorulabilir.

Bu tip sorularda numaralanmış cümleler okunur ve anlatımın bozulduğu ilk cümle tespit edilir. Bu cümlelerin bulunduğu seçenekler elenir. Diğer cümle de bulunan cümle ile denenecek bulunur.

Örnekle İnceleyelim

- I. Yazı dili, konuşma dilinden çok daha fazla üzerinde düşünülerek çalışılmış bir dildir.
  - II. Çünkü yazan kişinin önünde halk yoktur ancak kafasında yazının okunacağı düşüncesi vardır.
  - III. Zaten böyle olması da gerekir.
- I ve II. cümle anlamsal olarak uyumlu görünse de III. cümle, II. cümle ile bütünlük oluşturamaz. Bu nedenle II ve III. cümleler yer değiştirmelidir.

ÖSYM Soru Tipleri

- ---- anlamlı bir bütün oluşturacak şekilde sıralanması için hangileri yer değiştirmelidir?
- Bu parçadaki anlam karışıklığının giderilebilmesi için aşağıdaki değişikliklerden hangisi yapılmalıdır?

SORU

- I. Son yıllarda yerleşim yerleri özgün kimliklerinden uzaklaşıp birbirlerinin kopyası olmuştur.
- II. Bu durum büyük kentler kadar küçük şehirlerde ve kırsal alanlarda da etkisini göstermiştir.
- III. Bu da geçmiş ile bağlarını zayıflatmış, anlamdan ve duygudan yoksun taş yığınlarını ortaya çıkarmıştır.
- IV. Bu standartlaşma binaların özgün doku ve geleneksel mimari özelliklerini kaybetmelerine yol açmıştır.
- V. Yaşam biçiminin değişmesi ile kırsal alanlarda bile yaygınlaşan bu dönüşüm; gelenek, aidiyet ve doğallığı zedelemeye başlamıştır.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin anlamlı bir bütün oluşturabilmesi için hangileri yer değiştirmelidir?

- A) I ve III   B) I ve V   C) II ve IV
D) III ve IV   E) IV ve V

ÇÖZÜM

I. cümledeki **“binaların birbirinin kopyası olması”** ifadesi, bir **“standartlaşma”** olduğunu ortaya koymaktadır. II. cümledeki **“köylerden ketslere”** bu durumun görülmesi, büyük kentlerle ilgili ifadelerin bitmesinden sonra belirtilmelidir. Yani II. cümledeki ifadeler, oluşturulacak parçanın son cümlesinden önce gelmelidir. I. cümleden sonra IV. cümlelerin gelmesi ve II. cümlelerin de V. cümleden önceye alınması anlamsal karışıklığı giderecektir.

II ve IV. cümleler yer değiştirmelidir.

CEVAP C**Cümle Çıkarma**

Parçadan çıkarılabilecek cümle soruları anlatımın duruluk ilkesiyle bağlantılıdır.

Duru bir anlatıma sahip olan parçalarda hiçbir sözcük ya da cümle, parçadan çıkarılamaz. Çıkarıldığında anlamsal bütünlük bozulur.

Bazı paragraflarda aynı anlamı taşıyan fakat farklı sözcüklerle oluşturulmuş cümleler bulunur. Anlatımda duruluk ilkesini bozan bu cümleler, parçadan çıkarıldığında parçanın anlamsal bütünlüğünde hiçbir bozulma olmaz.

Örnekle İnceleyelim

“Zor bir işle uğraşıyorsak çoğu zaman bir başkasından yardım isteriz.” cümlesi ile

“Üstesinde zor gelinebilecek bir işi yaparken çevremizdeki insanlara başvurabiliriz.” cümlesi aynı anlama gelen iki farklı cümledir. Bu cümlelerin aynı paragraf içinde bulunmasına gerek yoktur. İkisinden birinin çıkarılması parçada anlam daralmasına sebep olmaz.

ÖSYM Soru Tipleri

- ---- cümlesi getirilirse anlamda bir daralma olmaz?

1. Bir sanat eserini meydana getiren, sanat olgusunu ortaya çıkaran üç unsur vardır: Sanatçı, sanat eseri ve sanat eserini anlayıp takdir eden kişiler. (I) Bu olgulardan sanat eserini meydana getiren kişilere sanatçı, sanat eserine estetik obje, sanat eseriyle estetik ilgi kuran kişilere de estetik suje denir. (II) Sanat eserleri, sanatçıların ortaya koydukları estetik objelerdir. (III) Bir heykel, bir tablo, bir beste, bir bina, bir şiir, bir roman sanat eseridir. Sanat eserinde onları estetik obje hâline getiren bazı özellikler vardır, biz buna estetik değer diyoruz. (IV) Yani bir eserin eğer estetik bir değeri varsa o eser sanat eseri olabilir. (V) Bir sanat eserinin estetik değer kazanabilmesi için de hiçbir çıkar düşünmeden o objeden zevk duyan ve onu takdir eden sùjelerin bulunması gerekir. (VI) Güzel bir tablo karşısında duygulanmayan; güzel bir konseri, bir tiyatro oyununu alkışlamayan, güzel bir şiirden ruhu kıpırdamayan kişiler karşısında sanat eserinin bir değeri yoktur.

Bu parça iki paragrafa bölünmek istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerden hangisiyle başlar?

- A) II   B) III   C) IV   D) V   E) VI

2. (I) Geleneksel toplumlarda tavır ve davranışların çoğu, diğer insanların beklentilerini karşılamak için gerçekleşir. (II) Çağdaş toplumlarda ise insanın varoluşundan haberdar olabilmesine ve kendi iç yaşantısı doğrultusunda davranmasına öncelik tanınır. (III) Bu yönüyle bir insanın gerçek kimliği yaşadığı olayların ne olduğuna değil o olayların kişi tarafından nasıl yaşandığına göre belirlenir. (IV) Kendisini geleneksel değerlerle yönetmeye alışagelmış insanlar birden bundan yoksun bırakılıp kendi varoluş sorumluluğu ile yüzleşmek zorunda kalırsa kimlik bunalımı denen olgunun yaşanması kaçınılmaz olur. (V) Oysaki kendi tarihî ve kültürel değerlerine sahip çıkmak bu kişiler için oldukça önemlidir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi anlatımın akışını bozmaktadır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

3. I. Organik bir maddenin doğada mikroorganizmalar aracılığıyla kimyasal değişim geçirerek daha basit kimyasal maddelere dönüşmesi biyolojik parçalanma olarak isimlendirilir.
II. Ancak plastiklerin biyolojik olarak parçalanma hızları domatesinki gibi değildir, çok yavaştır.
III. Bu, plastiklerin dayanıklı ve uzun ömürlü malzemeler olması açısından istenen bir özelliktir ancak bu özellik, çevreyle ilgili sorunlara sebep olur.
IV. Pazardan aldığınız bir domatesi düşünün; domatesin birkaç gün sonra yumuşadığını, renginin değiştiğini, üzerinde küfler oluştuğunu görürsünüz.
V. Çürüme olarak bildiğimiz bu süreç aslında biyolojik parçalanmadır.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden anlamlı bir bütün oluşturulduğundan baştan ikinci hangisi olur?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

4. I. Uzayda Güneş sisteminin oluşturduğu zamandan yani 4,6 milyar yıl önceden kalma kaya metal parçaları bulunur.
II. Güneş'in çevresinde, Mars ve Jüpiter arasında belirli yörüngede dolanan bu çeşitli büyüklükteki kaya ve metal parçalarına asteroit denir.
III. Esteroit kuşağı olarak adlandırılan bu bölgede milyonlarca asteroit vardır.
IV. Örneğin Asteroit Kuşağı'ndaki en büyük cisim olan cüce gezegen Ceres'in genişliği 940 kilometredir.
V. Asteroitler, gezegenlerden küçük olmasına karşın yüzlerce kilometre genişlikte olabilirler.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden anlamlı bir bütün oluşturulmak istenirse hangileri yer değiştirir?

- A) I ve II   B) II ve IV   C) II ve V
D) III ve V   E) IV ve V

5. ---- Bu güzel dilimizi yozlaşmaya iten pek çok neden var ama benim dikkatimi en çok çeken durum, birtakım aydın ve gencimizin konuşmada, yazmada sözcükleri yerli yerinde ve anlamlarına uygun kullanmamaktan doğan yozlaşmadır. Bunlara şöyle bir örnek vereyim: Günümüz genç ve aydınları “haysiyet, itibar, şeref” sözcükleri arasında bir fark görmeyip hepsi için “onur” sözcüğünü kullanıyorlar. Her sıkıştığı yerde duygu ve düşüncelerini ifade edecek kelime bulamadığında “olay” sözcüğünü kullanıyorlar: trafik olayı, giysi olayı, yağmur olayı, kitap olayı, sınav olayı, yeme-içme olayı... Bu ve bunun gibi birçok yanlış kullanımla karşı karşıya kalıyor ve kendi elimizle kendi dilimizi katlediyoruz.

Bu parçanın başına düşüncenin akışına göre aşağıdaki yargılardan hangisi getirilebilir?

- A) Türk dili, dünyanın en çok konuşulan, en zengin dillerinden biridir.
 B) Zengin ve güzel Türkçemiz, her geçen gün bozulup yozlaşmaktadır.
 C) Türkçenin yozlaşmasında yabancı sözcüklerin büyük etkisi vardır.
 D) Türkçenin son zamanlarda düştüğü durum hiç de iç açıcı değildir.
 E) Türkçe, anlatım olanakları oldukça zengin, estetik bir dildir.

6. (I) Ezberci eğitim anlayışı devam ettiği müddetçe girdiğimiz sınavlardan sonra çalıştığımız her şeyi unutma alışkanlığımız devam edecek. (II) Daha doğrusu mezun olduğun alanla ilgili hiçbir şey hatırlamıyor olacaksın. (III) Mesleğe başladığın ilk günlerde bunun sıkıntısını öyle bir çekeceksin ki seveerek başladığın o meslek sana eziyet gibi gelecektir. (IV) İşte bu nedenle ezber anlayışını kökünden kazımak için bir şeyler yapmalıyız. (V) Burada yapılacak şey, gerekli izinleri aldıktan sonra müfredatı biraz yavaşlatmak ve öğrencilerin anlaması için onlara zaman tanımak.

Bu parçanın anlam bütünlüğünün sağlanabilmesi için numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra “Mesela müfredatı yetiştirmek telaşıyla konuları hızlı hızlı geçme alışkanlığını bırakmalıyız.” cümlesi getirilmelidir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

7. Şairi şair yapan, onun hiç kimseye benzemeyen yönüdür. Bunu kimi zaman diliyle kimi zaman kültürü ile kimi zaman da algılayışı ve yaşantısıyla gerçekleştirir. Yani özgünlük, şairin markasıdır. ---- Bu kişi, şiiri seven ve şiir yazmaya çalışan bir heveslinin ötesine asla geçemez. Çünkü özgünlüktür bir şaire Türk edebiyatındaki yerini kazandıran. Türk şiirine getirdikleri ve kazandırdıklarıyla da kendini her zaman yaşatır böyle yazan. Bu açıdan aslında önemli bir görevi de üstlenmiştir onlar. Özgürlüğün kendilerine kazandırdıkları, Türk edebiyatına katkılarını da verimli kılar. Onun özgünlüğü, şair adaylarının yol göstericisi olur.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdaki yargılardan hangisi getirilmelidir?

- A) Özellikleri ile ötekilerden ayrılmayan bir şair, şair sayılmaz.
 B) Üslubunun sağlam olması, şairin diğer şairler tarafından örnek alınmasını sağlar.
 C) Hiçbir şekilde kendisini edebî ortama kabul ettiremez, geleceğe de kalamaz.
 D) Edebî hayatın içine girmeyen ve edebiyatın kokusunu almayan biri şair olamaz.
 E) Hiçbir şair, bir diğerine özendiği için yadırganamaz, yadırganmamalıdır.

8. (I) Tek bir kültüre odaklı kültür bombardımanı altında kalan çocuğun, bu süreçte o ürünün yansıttığı kültürün etkisi altında kalması doğaldır. (II) Asıl olan onun karşılaştığı kültür ürünlerini çeşitlendirmek ve sorgulama becerisini artırmak, eğitici ve öğretici bir yöntemle davranmaktır. (III) Daha da önemlisi dil bilinci ve birikimi gelişmiş, ulusal kültürünü iyi tanıyan, çok yönlü sorgulama becerisine sahip olan çocukların var olmasını sağlamaktır. (IV) Böyle bir çocuk, karşılaştığı kültürleri yaşamında bir zenginlik olarak algılayacak ve kendine yeni evrensel pencereler açmayı becerecektir. (V) Çocuğa dayatılan kültür ürünleri, onun düşünce dünyasını allak bullak eder çünkü.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi anlatımın akışını bozmaktadır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

1. I. Çünkü insan, bu dünya denen yıldızda yaşamını devam ettiren canlılar içinde doğayla mücadele bakımından en eksik yaratılmış olanıdır.
- II. Akıl, insanın tek silahı ve kullanmak zorunda olduğu tek potansiyelidir.
- III. O kendisini sadece aklını kullanarak koruma yoluna gitmelidir.
- IV. Hayvanlar, yiyecek bulmak için her türlü içgüdüsel donanımına sahip canlılardır ve doğayla iç içedir.
- V. Onun ne dondurucu soğuklardan kendisini koruyacak postu ne keskin dişleri ne pençe gibi saldırma ve savunma organları ne de kendisini belli durumlarda güvenle yönetecek içgüdüleri vardır.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden anlamlı bir paragraf oluşturulmak istense hangisi dışta kalır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

2. Bütünleyici bir düşünceye, çağın insanını özetleyici, ona tanık olucu bir öze ulaşmadıktan sonra ne anladım ben öyle otobiyografiden, ne anladım önüme sürülen pek de ilgi çekmeyen başka birinin yaşamından? Yazar on yaşında ikinci kattan düşmüş, geç evlenmiş, bir gün birine gerekli karşılığı vermiş, ertesi gün şu sinemaya gitmiş... Diyeceğim o ki bu yazarların hayatları da hiçbir ilginç öge taşıyor. Daha doğrusu roman dokusu içinde ilginç bir konum kazanmıyor. Ben otobiyografide başta da söylediğim gibi sadece yazarın yavan hayatını okumak istemem, ----

Bu parça düşüncenin akışına göre aşağıdaki yargılardan hangisiyle devam ettirilmelidir?

- A) duygu ve düşüncede bana yakın bir yazar okumak isterim ben.
- B) yaşadığı dönemin insanlarını da tanıtabilmeli bana, farklı bir bakış açısı sunabilmelidir.
- C) ona hayatında ne heyecan veriyorsa aynı heyecanı biz de hissedelim.
- D) hayatın kendisine verdiği nimetlerden de bahsetmelidir yazar.
- E) düşündüren, insanı yenileyen bir bakış açısı geliştirmelidir.

3. (I) Her şeye rağmen çocuk, çocuktur; çocuk kendisinin çocuk olduğunu bilir. (II) Demem o ki çocuk programları, çocuğu ciddiye aldığına ona ispat etmelidir. (III) Yani çocuk, ciddiye alınmak ister, kendisine insan muamelesi edilmesini ister. (IV) Bu yüzden çocuk yayınlarında buna dikkat edilmesi, başlıca hareket noktalarından birinin bu olması gerektiğini düşünüyorum. (V) Onun kabul etmediği şey, kendisine çocuk gibi davranılmasıdır.

Bu parçadaki anlam karışıklığının giderilebilmesi için numaralanmış cümlelerden hangileri yer değiştirmelidir?

- A) I ve III   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

4. (I) Spor, belirli ölçüde fiziksel güç ve beceri gerektiren yarışmalı ve eğlenceli etkinliklerdir. (II) Fiziksel, zihinsel, bilişsel ve sosyal gelişimi amaçlayan, oyun ya da yarışma formunda olan, kurallı ya da kuralsız, ferdi ya da takım hâlinde yapılan etkinlikler de spordur. (III) Sporun özünde sistem, disiplin, hedef ve başarı kombinasyonu vardır. Spor yapan kişi ister istemez disiplinle sistemi uygulamaya, hedef belirlemeye ve başarmaya güdülenir. (IV) Spor eğitiminin öğrencinin başarısında etkili olduğu uzmanlarca belirlenmiş bir gerçektir. (V) Okul başarısından endişe duyulan, sistemli çalışma ve disiplinle ilgili desteğin faydalı olduğu düşünülen öğrencilere uzmanların ilk önerisi, spor eğitimidir. (VI) Enerjisini atan, sosyal bir gruba ait olan öğrenci mutlu olur; çevresinin desteği ve kazandığı başarı onu motive eder. (VII) Sağlığı, direnci, görüntüsü ve becerileri arkadaşları içinde de saygı uyandırır ve bu pozitif katkılar sayesinde öğrencinin ders başarısı da olumlu yönde gelişme gösterir.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerden hangisiyle başlar?

- A) III   B) IV   C) V   D) VI   E) VII

5. (I) Kentsel düş gücünü heceleyenler, kentin karakteri olan nesnelere. (II) Bu nesnelere, kentin tarihine tanıklık eden ve onunla bütünleşen varlıklar olarak kendilerini kabul ettirir. (III) Dilsiz güçler rolünde hep sahnededirler. (IV) Bu nesnelere işlevleri, varlıklarıyla kentin romanını yazmaktadır. (V) Varlıklarını sürdürürken çağın yüklediği yeni anlamlara rağmen kente sahip çıkmaktadır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra "İstanbul sahnesinde Galata kulesi, Beyoğlu'nun yıkık dökük evleri, bir avlunun gölgesindeki zarif bir kuyu, kim bilir güneşin yakıcılığında hangi sohbetlere siper olmuş görkemli asırlık çınarlar, yüzyıllık bir çeşme, küçük bir fotoğrafçının vitrinin süsleyen fotoğraflar vb. görebiliriz." **cümlesi getirilebilir?**

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

6. ----. Zekâ, insanın doğuştan getirdiği gerçekleri algılama, yargılama ve sonuç çıkarma gücüdür. Akıl ise zekâyı doğru yönde kullanabilme yetisidir. Biri olmadan diğeri pek bir şey ifade etmez. Ama bunlardan daha çok insanın duyguya ihtiyacı vardır. İkisine sahip olup da iyi bir yürekten yoksun olmak vahim sonuçlar doğurur. "Zekâ ve akıl biçimsel bir servettir; bunların özü, malzemeyi veren kalptir." sözü daha başka neyi anlatmak istiyor olabilir.

Düşüncenin akışına göre bu parçanın başına aşağıdaki yargılardan hangisi getirilmelidir?

- A) Zekâ ve akıl aynı kavramlar gibi düşünülse de farklılık gösterir.
B) Zekâ, bütün insanların kendisinde olmasını istediği bir olgudur.
C) Her insanda doğuştan gelen bir akıl yetisi vardır ama herkes bunu kullanamaz.
D) Akılsız zekâ, zekâsız akıl insan hayatında hiçbir işe yaramaz.
E) Zekâsının ve aklının farkında olmayan insanlar için hayat çekilmez olur.

7. (I) Bir toplumun kültür ve sanat eserlerinin niteliğini ortaya koyabilmek her şeyden önce o toplumun ekonomik ve sosyal yapısının araştırılmasını gerektirir. (II) Çünkü kültür ve sanat ürünleri salt kendi kuralları içinde ve ürünü oldukları toplumdaki bağımsız düşünülemez. (III) O ürünleri yaratanlar; o toplumun bir bireyi olmakla kalmazlar, toplumsal yaşamın işleyişini düzenleyen bilinçli bir etken olarak da faaliyete katılırlar. (IV) Toplumsal olaylara duyarlı hiçbir sanatçı, bunları dile getirmekten asla çekinmez. (V) Onlar, gerçekliğin ayrımındadırlar ve estetik amaca yönelseler de toplumun düşünsel örgüsünün izlerini taşırlar.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi anlatımın akışını bozmaktadır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

8. (I) Şiirde sözcüklerin tek tek anlamlarını aramak gereksizdir. (II) Çünkü şiir, sözcüklerin bir araya gelmesiyle oluşan büyük bir sözcüktür. (III) Bir sözcük, hecelere ayrıldığında heceler başlı başına nasıl anlam taşımazsa şiirde de sözcüklerin tek başına anlamı yoktur. (IV) Onun için şiirin sözcüklerinin değil, bütününün anlamı ve bütününün sesi önemsenmelidir. (V) Şiirin her parçası sadece kendisine benzemek zorundadır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi anlatımın akışını bozmaktadır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

9. I. İlk özel gazete olan Tercüman-ı Ahval'in çıkmasıyla fıkra türünün özelliklerini taşıyan yazılar yayımlanmaya başlar.
II. Bu dönemde yazı türleri arasında bir ayrım yapılmamış, güncel olaylarla ilgili fikir yazıları bir makale gibi okura sunulmuştur.
III. Cumhuriyet öncesinde edebiyatımızda Ahmet Rasim, Hüseyin Cahit Yalçın fıkra türüne örnek teşkil edecek yazılar kaleme almıştır.
IV. Türk edebiyatında da tıpkı Batı'da olduğu gibi fıkra türü, gazeteciliğin gelişmesi ile ortaya çıkmıştır.
V. Gerçek anlamda ilk fıkra yazıları ise Servetifünun Dönemi'nde görülür.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden anlamlı bütün oluşturulduğundan baştan dördüncü hangisi olur?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

1. Okul çağındaki gençler, derslerine çalıştıkları için kitap okuyamadıklarını söylüyorlar. Okul bitince iş yaşamı başlıyor. Ekmek parası peşinde koşarken kitap okumaya fırsat kalmıyor deniyor. Sonra evlilik geliyor. Çoluk çocuk arasında kitap okumak mümkün olmuyor. Orta yaşlılıkta ise rahat bir emekliliğin peşine düşülüyor. Nasıl olsa ilerde emekli olunca bol bol okurum, deniyor. Emeklilik gelip çatığında ise yeni bir düşünce ortaya çıkıyor: "Bu yaştan sonra okuyup da ne olacak?" ----

Bu parçanın sonuna,

- I. Kitaptan elde edinilen kazanç, insanın tüm hayatını değiştirir.
II. Böylece bir ömür kitap okumadan öylece gelip gidiyor.
III. Kitapsız hayat geçiren bir insan, yarım insandır.

yargılarından hangileri getirilemez?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) I ve III

2. (I) Eski çocukların, eski gecelerinden kalma bir anıdır idare lambaları ya da yaygın adıyla gaz lambaları. (II) Evin annesi, dadısı veya hizmetçisi geceleri çocuklara bakmak için uyandığında yollarını bulmalarını sağlayan, evleri aydınlatan, uyuyanların başuçlarında en azından idareten bir aydınlık veren gaz lambaları, günümüzde daha çok süs veya koleksiyon amaçlı kullanılıyor. (III) Gaz lambalarının ortaya ilk çıkışı on sekizinci yüzyılın başlarına denk gelir. (IV) Yassılaştırılmış bir fitili gaz tankının içinden geçirerek, en üste ise koruyucu bir şişe ekleyerek gaz lambalarına ilk formunu İsviçre vatandaşı Argand vermiştir. (V) Tabii 1775'te Leger ve Alstroemer tarafından ayrı ayrı bulunan yassı fitilin de bu buluşun ortaya çıkmasına katkısı büyüktür. (VI) Türkiye'de ise 1800'lü yılların sonlarına doğru ev, dükkân ve kahvehanelerde gaz lambaları ile aydınlatma yapıldığını biliyoruz.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerden hangisiyle başlar?

- A) II   B) III   C) IV   D) V   E) VI

3. ---- Bir başka deyişle kendi kendisinin adamı olmak demek, mutlak olarak dıştan hiçbir şekilde etki almayan bir şair olmak anlamına mı geliyor? Onun eseri hiç mi başkasınınkini andırmaz? Böyle bir düşünceden elbet uzagız. Andre Gide, *Etki Üzerine* adlı meşhur söyleşisinde etkiyi göklere çıkarır. Etkilenmeyen kişi sanatçı değildir, sonucuna varır. Bunu örneklerle değerlendirir. Ancak etki altında kalan onu iç dünyasında geliştirir, yoğurur. Onu bambaşka bir sentez ve bütün hâlinde meydana çıkarır.

Bu parçanın başına düşüncenin akışına göre aşağıdaki yargılardan hangisi getirilmelidir?

- A) Her şairin kendisine yakın hissettiği, bir şair vardır gençliğinde.
B) Kendi kendisi olan, özgün bir şair hiç etki altında kalmaz mı?
C) Bir şairin başka bir şaire öykünmesi doğru bir davranış mıdır acaba?
D) Hiçbir şair, kendinden öteye geçmemelidir, kendisi olmalıdır hep.
E) Başka bir şaire öykünmeden şiir yazan şairlerin çoğu yok olmuştur.

4. (I) Önemsemek; bir kişiyi, düşünceyi veya olguyu sadece anmak ya da onun sözünü etmekle olmaz. (II) Yapılan buysa eğer bunun sadece o konuda konuşmaktır. (III) Önemsemek; değer vermek, emek vermek, onun için elinden gelenin en iyisini yapmaktır. (IV) Bu böyleyken insanlar bencillik duygusundan kurtulamadıklarından hep kendilerinin önemsenmesini ve ön plana çıkmasını ister. (V) Bunu gerçek anlamda başarabiliyorsanız karşınızdaki kişi ya da çevrenizdeki insanlar çabalarınızı fark edecektir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi anlamın akışını bozmaktadır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

5. (I) Toplumun tümünün veya önemli bir kısmının alıcı toplumda olduğu yani kitlelere yönelik iletişime kitle iletişimi denmektedir. (II) Bu ortamlar çok geniş bir kitle tarafından takip edildiği için etkileme güçleri yüksektir. (III) Kitle iletişim araçları haber ve diğer formatları ile dünyanın her tarafındaki insanları yönlendirmektedir. (IV) Çok sayıdaki insan gerek boş vakitlerini geçirmek gerekse bilgi edinmek için medyaya yönelmektedir. (V) Fakat yayınların uzak mesafelere ulaşması kültürel sorunlara, medyada konuşan insanların dil kurallarına uymamaları dilin yozlaşmasına yol açmaktadır.

Bu parçanın anlam bütünlüğünün sağlanabilmesi için numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra "Belli başlı kitle iletişim araçları; gazete, kitap, radyo, televizyon sinema, çeşitli dergiler, afişler ve internettir." cümlesi getirilmelidir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

6. İkel toplumların inançsal ve sosyal yaşamını incelediğimizde doğadaki bazı olayların ve gelişmelerin insanlara zarar verdiklerini, bazılarının da yararlı olduklarını görürüz. (1) Yaratıkları tanrıların aracılığıyla dileklerinin yerine gelmesi için insanlar ve hayvanlar kurban etmiştir. (2) Tanrıların heykellerini ve tapınma mekânlarını yapmışlardır. (3)

Bu parçanın anlamlı bir bütün oluşturabilmesi için,

- I. Hatta bu tanrılar uğruna birbirleriyle savaşmışlardır.
II. İnsanlar bu olayların ve gelişmelerin nedenini manevi güçlerle birleştirerek birçok tanrı yaratmıştır.
III. Çeşitli tapınma yollarıyla eğlenceler düzenlemiştir.

(1), (2), (3) ile belirtilen yerlere numaralanmış cümlelerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

	1	2	3
A)	I	II	III
B)	II	III	I
C)	I	III	II
D)	II	I	III
E)	III	II	I

7. I. Hangi öyküsü alınırsa alınsın Orhan Kemal'de insanın içini ezen bir sızı vardır.
II. Bu dünya; kimsenin kimseyi sömürmediği, insanca ilişkilerin egemen olduğu bir dünyadır.
III. Getirdiği bu insanca duyarlılıkla Orhan Kemal, edebiyatımıza yeni bir dünya kazandırmıştır.
IV. Özellikle çocukları ve hayvanları anlattığı öykülerinde daha baskındır bu.
V. Yaşamı boyunca gerek davranışları gerek eserleriyle hep böyle bir dünyanın mücadelesini vermiştir.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerde anlamlı bir bütün oluşturmak istense aşağıdakilerden hangileri yer değiştirmelidir?

- A) I ve II   B) II ve IV   C) II ve V
D) III ve IV   E) III ve V

8. I. Şiirleriniz bakın ne oturaklı, sağlam, üstelik bir de güzel oluyor.
II. Sadece şiir yazmaya çalışalım çünkü özenme güzelliğin düşmanıdır.
III. Hayır, çirkin yazalım demiyorum ama güzel yazmaya da özenmeyelim.
IV. Nerden tutulmuşuz bu illete; unuttun şu güzeli, unuttun da öyle şiirler yazın.
V. Hepimiz güzel şiirler yazmaya çalışıyoruz; peki güzel yazmayalım da çirkin mi yazalım, diyeceksiniz.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden anlamlı bir bütün oluşturulmak istenirse sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) I, II, V, IV, III   B) II, III, I, V, IV
C) IV, I, II, III, V   D) V, III, II, I, IV
E) V, III, II, IV, I

1. I. Bilim insanları, türlerin yok olma hızının son 10.000 yıllık periyottaki herhangi bir zaman diliminden 100-1000 kat daha hızlı olduğunu düşünüyor. Bu kadar hızlı bir süreçte canlıların kendilerini koruyacak, soylarının devamını sağlayacak uyumu göstermesi kolay değil. Bir başka sorun da yok oluşun canlı türlerinin ne kadarını etkilediğinin tam olarak bilinmemesi.
- II. Bilim insanları 1,5 milyon canlı türünü bilimsel olarak tanımlamış ancak yaşayan ve yok olan tür sayısının bundan çok daha fazla olduğu üzerinde duruyorlar.
- III. Tarih öncesi zamanlardan bu yana çeşitli doğa olayları sonucunda birçok canlı türünün soyu tükendi. Bu açıdan bakıldığında bir canlının soyunun tükenmesi doğal karşılanabilir. Günümüzdeki sorun, bu tükenişin hızının artmasıyla ilgili.

Yukarıdaki numaralanmış paragraflar bir metnin giriş gelişme ve sonuç bölümleridir.

Bu parçalardan anlamlı bir bütün oluşturulduğunda doğru sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) I, II, III   B) I, III, II   C) II, III, I
D) II, I, III   E) III, I, II

2. (I) Çocuk, bebeklikle ergenlik arasındaki gelişme döneminde bulunan insandır. (II) Çocukluk ise yaşamın belli bir dönemine karşılık gelen bir soyutlamadır, farklı zamanlarda farklı toplumsal ve etnik gruplarda değişen bir sosyal yapıdır. (III) Çünkü çocuk tek başına bir bireydir ve bunun fark edilmesini ister. (IV) Yetişkinler beklentilerini bir tarafa bırakıp çocuğun kendine özgü bir kişiliğinin olduğunu göz ardı etmemelidir. (V) Bu yapı, yetişkinlerin beklentilerinin bir yansımasıdır aslında.

Bu parçadaki anlam karışıklığının giderilebilmesi için numaralanmış cümlelerden hangileri yer değiştirmelidir?

- A) I ve V   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

3. I. Yani bu cihazlar, montaj veya üretim için kullanılmayı hayal etmeden yüzyıllar önce hayal edilmişti.
- II. 1500'lerde Leonardo da Vinci'nin defterlerini inceleyen araştırmacılar; robotik kollardan, o sırada teorik olarak mevcut olan saat teknolojilerini kullanabilecek insansı figürlere kadar her şeyin çizimlerini ve eskizlerini buldular.
- III. Robotik kol kavramı yeni değildir, 1400'lerin sonlarına dayanıyor tarihi.
- IV. Bu da gösteriyor ki Leonardo da Vinci herhangi bir müdahale olmadan yürüebilir ve el sallayabilir sistemler geliştirmiş yüzyıllar önce.
- V. Eskizlerde hareketi sağlamak için makaralar ve ağırlıkların kullanıldığı görülmektedir.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden anlamlı bir bütün oluşturulduğunda hangisi ilk cümle olur?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

4. Eğlence anlayışı kişiden kişiye değişir. Kimisi için eğlence, evde oturup bir şeyler atıştırmaktan, kimisi için de bir yerlere gidip bir şeyler yemektir. İkisinde de bir şeyler yemek var ama mekânlar farklı. Eğlence aslında tamamen rahatlama temeline dayalı bir olay. Bunu nasıl yaparsan yap yeter ki rahatlayacağın bir eylem olsun. Eğlence anlayışı yaşanan yerin durumuna göre de değişiklik gösterir. Hareketli bir bölgede yaşıyorsan eğlence yerleri hakkında bilgin olacaktır. Ama kapalı bir yerdeysen eğlence anlayışın da sığ olacaktır. ----

Bu parçanın sonuna düşüncenin akışına göre aşağıdaki yargılardan hangisi getirilmelidir?

- A) Eğlence anlayışı, kişinin ruh hâlinin, yetiştiği ailenin en önemli belirleyicilerindedir.
- B) Kısacası eğlence, ortak temele dayansa da çevre ve anlayışlar eğlencenin şeklini belirlemektedir.
- C) Yani her insan eğlenmek, rahatlamak ve kendi çapında mutlu olmak ister.
- D) Aslına bakarsanız eğlenmek, bir insanın en doğal hakkıdır ve bu hiçbir şekilde engellenmemelidir.
- E) Eğlenmenin de bir üslubu vardır, başkalarını rahatsız edecek şekilde eğlenmeye kimsenin hakkı yoktur.

5. Tiyatronun önemli bir görevi vardır. Ancak bunu abartarak tiyatronun bir silah olduğunu söylemek ne kadar doğrudur? Tiyatro bir silah değil ama bir uyarıcıdır. Gerçi tiyatro tarihi içinde bazı temsillerin ayaklanmalara sahne olduğunu, halkı galeyana getirdiğini görürüz. ---- Tiyatro ayaklanmaya uygun bir ortam içinde uyarıcı görevi yaptığı anda böyle ayaklanmalar ortaya çıkmıştır. Tiyatronun uyarıcı gücünün böyle geniş çapta bir devinimi gerçekleştirmesi ise o toplumun içindeki birikim ile olmuştur. Tiyatro insanoğluna kendini gösteren bir aynadır, insanoğlunun eline silah veren bir suçlu değildir.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Tiyatronun asıl görevi insanlığı bilinçlendirmek ve eğitmektir.
 B) Fakat tiyatro her zaman insanoğluna mesajını doğru vermeyebilir.
 C) Ancak bu ayaklanmaları ortaya çıkaran tiyatronun kendisi değildir.
 D) Her tiyatro eserinin halkı ayaklandırdığını söylemek yanlıştır.
 E) Tarih boyunca tiyatro insanlığa, doğruyu ve güzeli göstermiştir.

6. (I) Hiçbir bilgi, merkezî bir karar alınıncaya kadar aktarılamaz. (II) Bunun için ister ekonomideki merkezî planlamacı ister bir şirketteki CEO'lar söz konusu olsun karar alma hakkı büyük oranda konuyla ilgili bilgi sahibi insanlara devredilmelidir. (III) Çünkü denetçinin karar alma haklarını başkaları lehinde kullanırken kusursuz bir temsilci gibi davranması pek söz konusu değildir. (IV) Bu da insanlar arası bilgi geçişinin, ekonomilerde bazı karar alma haklarının merkezden alınma zorunluluğunu doğurur. (V) Şirketlerin büyük zararlara uğramasının en temel sebebi budur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi anlatımın akışını bozmaktadır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

7. (I) Yok olanlar sadece dar bir alanda, az sayıda insan tarafından konuşulan küçük diller değildir. (II) Tarih bilgilerinizi şöyle bir yoklayın bakalım: Sümerler, Fenikeliler, Hititler, Soğdlar... (III) Büyük kültürler yaratan, insanlık tarihinde iz bırakan; kimilerine yazıyı, kimilerine günlük hayatımızı yakından etkileyen birçok kültürel başarıyı borçlu olduğumuz bu halklar neredeler? (IV) Yoklar çünkü dilleri yok; Sümerce, Hitiçe, Soğdca yok olduğu için o halklar da yok artık. (V) Yok olmak deyince ille de bir halkın fiziksel varlığının ortadan kalkmış olmasını düşünmeyelim. (VI) Bir halkın dilsizleşmesi ve başka kimlikler altına girmesi de bir yok oluş biçimidir. (VII) Söz gelimi Kıpçak Türkçesi Mısır'da dört yüz yıla yakın konuşuldu, yazıldı; sonra ortadan kalktı; Kıpçak soylu halk da kendisini Kıpçak olarak tanımlamaz oldu.

Bu parça iki paragrafa bölünmek istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerden hangisiyle başlar?

- A) II   B) III   C) IV   D) V   E) V

8. (I) Condillac, duyu algılarından kaynaklanan gözlemlerin bilginin kaynağını olduğunu savunur. (II) Yani rasyonalistlerin tam karşıtı olarak bilginin sadece duyumlardan geldiğini ve görsel deney dışında hiçbir yoldan bilgi edinilemeyeceğini ileri sürer. (III) Ona göre deneyden gelen bilgi, doğrudan ya da dolaylı olarak elde edilebilir. (IV) Nasıl elde edilirse edilsin bilgiyi elde etmede, usun yani aklın hiçbir rolü yoktur. (V) Aslında Condillac, bilginin de ötesinde insanda manevi olan her şeyi, insanın tüm zihinsel faaliyetlerini dış dünyaya ilişkin duyuma indirgemiş ve bu tezini kanıtlamaya çalışmıştır.

Bu parçanın anlam bütünlüğünün sağlanabilmesi için numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra "Tüm bilgiler aslında şekil değiştirmiş birer duyumdur." cümlesi getirilmelidir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V